

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hírneves és csakis eredeti **Bächer-féle** aczél-ekéket és tégely-aczél eketesteket vásárolja. — A **BÄCHER-féle** ekék s eketestek kiscgazdák számára is készülnek és könnyű súly, biztos járás, tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.

Az ekefejek törhetetlen aczélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának raktára.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

A **MELICHAR-féle** császári és királyi szabadalmazott

„UNICUM DRILL“ sorvetőgép

egy czélszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ily gép adatott el.

Melichar Ferencz

császári és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.

Ábrás leírással és árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgál.

Magyarországi vezérképviselő:

1266

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Trágyagypsz!

Mint az összes Erdélyi Gypsgyárak központi irodája, ajánlunk

kitünő erdélyi trágyagypszet!

A leghálásabb és legolcsóbb műtrágya az **ERDÉLYI TRÁGYAGYPSZ** amely különös sikerrel alkalmazható istállótrágya javítására és conserválására, luczerna, lóhere és a pillangós növények trágyázására, mézszegény vagy szikes talajok javítására, szőlőtrágyázásra, burgonya és konyhakertészethez.

Legolcsóbb árajánlattal bármely vasuti állomásra készséggel szolgál a

1590

Magyar Gypszkereskedelmi Részvénytársaság,

BUDAPEST,

V., kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Keresünk

Kolozsvárral szomszédos határon

100—150 hold

tagosított birtokot

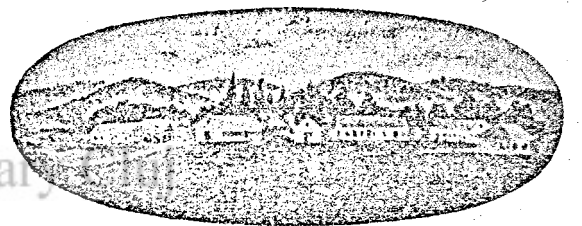
= bérbevételekre =

Beregi és Társa

kereskedelmi iroda.

Kolozsvár, Ferencz József-út 42. Telefon 551.

1635

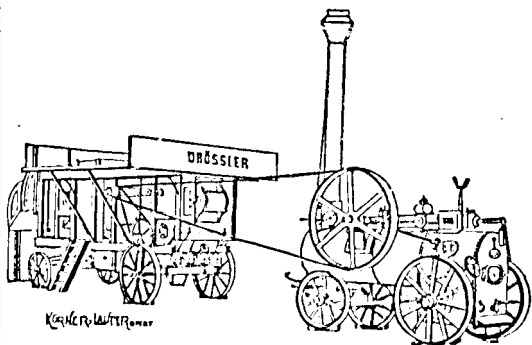
Eladó 100 katasteri hold Marosmenti birtok egészen új és kellő épületekkel beépítve és kellemes lakással.

1638

Maros-Csapó (posta-vasuti állomás).

Mózsa Attila.

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Gőzcsep-
löket Járgányos- és kézi cséplőket, Benzin- és
nyersolajmotorokat, malomberendezéseket és

mindenféle egyéb
**Gőzeke-kész-
leteket** szállít
szolid kivitelben,
kedvező fizetési
feltételek mellett.

Legjobb bizo-
nyítványok!

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár 1440

Budapest, VI. Váci-körút 59.

Lónyiró ollók,

Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek

legjobb minőségben jutányos árban szereshetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrássy-ut 2. szám.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. 1532.

1242

Legteljesebb Magyar Levelező.

Levelelminták, beadványok, folyamodványok, kérvények, családi, kereskedelmi és más levelek helyes szerkesztésére.

Szerkesztette: **KNORR ALAJOS** ny. kir. táblabíró.

Harmadik javított és bővített kiadás.

Ára füzve 6 kor., aranyozott vászonkötésben 7 kor. 20 fill.

ÖNÜGYVÉD vagyis gyakorlati utmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok a beadványok szerkesztésére, a legújabb törvények alapján, 378 irománpéldával felvilágosítva bírák, ügyvédek, jegyzők és felek használatára, írta:

KNORR ALAJOS

köz- és váltóügyvéd, III. oszt. vaskoronarend lovagja, ny. kir. ítélőtáblai bíró. 1450. II.

Hatodik egészen átdolgozott kiadás.

VI. egészen átdolgozott kiadás, a legújabb szentesített törvényekhez alkalmazva. Ára füzve 10 kor., bekötve 12 kor.

Ifj. **NAGEL OTTÓ** könyvkiadóhivatalában Budapest,

VIII., Múzeum-körút 2. szám (a Nemzeti Színház bérházában)

BENZINMOTOROK, GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGÉZDŐSÁGI GÉPEK

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

1458

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

BÜKKFA-SZÉN

wagonszámra métermázsánként 2 'korona '80 filléért Reteggi sz.v.v. állomáson wagonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni. Szállítunk szénét kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Vidéki gazdatiszti bizottságok. <i>Rusticus.</i>	647
Próbafejés, zsirmeghatározás. <i>Jászberényi András.</i>	648
A helyes fejről. <i>Dr. E.</i>	649
Hántolásra alkalmas borsó termelése. <i>Z. Kiss Elek.</i>	659
Legújabb módszer a gyümölcs eltartására. <i>Truelle A.</i>	650
A burgonyabetegségek és a bevermelés.	650

Vegyes közlemények.

Mikó Imre-ünnepély Kolozsvárt. — A Gazdasági Egyletek Országos Szövetsége. — Lópatkolási tanfolyam. — Szarvasmarkadizás Magyarországon. — Lódijazás. — A „Digestor“ állati hullafeldolgozó bemutatása Szászrégenben. — A húsrágóság. — Behring újabb sikere. — A vasúti állatszállító kocsik fertőtlenítése. — A földmivesek nyugdíja.	630
--	-----

Hirdetések.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedő

Budapest

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

Számos tisztelt vevői kívánalmának megfelelően, valódi haarlemi virághagymáiból oly gyűjteményt állított össze, mely a fajok változatossága és az ár olcsósága miatt csakugyan méltók a figyelemre.

Szállít ugyanis legjobb választása szerint a következő gyűjteményt:

1. számú gyűjtemény:

10 drb. jácint, névvel ellátott 10 diszfajtából,
10 „ tulipán, korai teljes 10 fajtából
10 „ tulipán, korai egyszerű Duc van Toll 10 fajtából.
10 „ crocus, minden színből.
5 „ nárcis, vegyes.
5 „ tazetta, vegyes.
10 „ ranunkula, vegyes.
10 „ Galanthus Elwesii.
10 „ Trecsia refracta alba.

Az egész gyűjtemény ára 8 korona.

Megrendelés esetén tisztelettel kérjük az „Erdélyi Gazdára“ hivatkozni.

Vidéki gazdatiszti bizottságok.

Én is ott voltam gazdatiszti egyletünknek a múlt hónap elején Nagyenyeden tartott gyűlésén. Hallottam az elnökség javaslatát, amelyben a gazdatiszti társadalom együttműködését vidékenként szervezendő bizottságokkal akarja teljesebbé és eredményesebbé tenni. Tetszett nekem ez az eszme és én is, mint a többi társam, örömmel határoztam el ennek megvalósítását. Valóban, én a gazdatiszti társas élet fölpezsdülését reméltem és remélem ma is ezektől a vidéki bizottságtól. A javaslat fejeztél taláta a szöveget, mikor ezeknek a bizottságoknak életre keltésétől nemcsak komoly tárgyalásokat, nem nagyképi értekezleteket és üres formákat vár, hanem igazi kedélyes, társas összejöveteleket a magunk házáinál, ahol a zöld asztal komolysága helyett a fehér asztal derűje vár reánk, ahol — be merem vallani — a téntás kalamáris helyett a boros palackok hívogatnak és ahol egy szeretetreméltó házigazda és háziasszony társaságában fesztelenül, nyíltan beszéljük meg és ismerjük meg bajainkat és igyekszünk segíteni magunkon jegyzőkönyv nélkül is, és ha magunk nem találjuk meg a bajok orvosságát, odaforúulunk a mi egyesületünkhöz. Ez lebegett az én szemem előtt, ezért fogadtam örömmel a javaslatot és azt hiszem, hogy a kollegáim lelki szeme előtt is egy terített asztal nyájas képe jelent meg, a mely körül tíz-tizenötödmagukkal a termésről, a gazdaságról, az uraságról, a kollegákról beszélgetnek, ahol a magyar ember szokásos évdése közben hibák-lepleződnek le, vitatások folynak és a poharak összekoccintásával az egymás iránt való szeretetet és az egymás ügyei iránt való érdeklődést fűzzük erősebbé.

Jól fogtam-e föl az eszmét? — nem tudom. Léha vagyok-e, amiért így fogtam föl? — nem hiszem. De azt tudom, hogy minden névnap, keresztelői, disznótóri, vadászati vagy jubileumi kukullóriumot én csak eszköznek tekintek; olyan eszköznek, amely ezeknek a vidéki bizottságoknak komoly föladatait meg tudja valósítani. És mert ezt így tudom és hiszem, azért én az ideális javaslatához néhány praktikus útmutatást fűzök.

A gazdatiszti egyesület elnöksége ha még nem hívta föl, bizonyára föl fogja hívni

a tél beállta előtt a három kijelölt bizottság elnököt, Deák Ignác, Szántó Károly és Gönczy Mihály tagtársainkat, hogy a vidéki bizottságot alakítsák meg. Én remélem, hogy ezek a megbízottak azután vagy valamely közös forgalmi helyre a vásár napjára, vagy saját házukhoz fogják a vidék gazdatisztiit összehívni és ott valami ügyrendfélélet állapítanak meg. Sok cafrangot nem szeretnék ezen az ügyrenden, vagy min. Ellenben szeretném azt, ha mindjárt az első ülésen a jelenlevők elhatároznák, hogy kinél és mikor találkoznak egymással, szeretném, ha a jelenlevők mind elköteleznék magukat egy „zsúr“ tartására, melyre szívesen látják a kollegákat és szeretném, ha az elnök mindjárt néhány themát adna föl egy-egy kartársnak azok közül a fontosabb tárgyak közül, amelyek jelenleg érdeklik a gazdatiszti kart. E körül a thema körül aztán egy kis parázs vita fejlődne ki, amely tisztázná az eszméket és tanulságokat adna mindnyájunknak. Themában aligha lesz hiány. Itt van például mindjárt a mi megoldatlan ügyünk, a nyugdíjügy. Vagy az a másik, hogy a gazdatiszt hogy juthatna egy-egy középirtokhoz. Vagy ott vannak esetek, melyekben a principális és a gazdatiszt közötti nézeteltérések kiegyenlítésére adható tanács. Vagy a practicus gazdaságból vett themák kerülnek szőnyegre. Biztos vagyok benne, hogy ez éppen úgy nőne egyre nagyobbá, mint a megindított hólapda. Egyik tárgy vonzaná a másikat, egyik előadás, beszéd, vagy vita a többit. És mindez poharazás előtt vagy után történhetné. És mindezzel elérhetnők azt, amit az enyedi gyűlés javasolt.

Társas összejöveteleinken csak azok vehetnének részt, akik belépnek az egyesületbe tagul s így megerősödnék az egylet a szaporodó tagokkal.

Az összejövetelek, mulatságok rendezése által megszilárdulna a szolidaritásunk, megtudnók ki milyen sorban van, segitenénk egymáson, tanácscsal látnók el a megszorultakat.

Egy-egy fölvetett eszmét, vagy tervet megvalósítás végett az anyaegyletbe tennök át. Avagy kérdezzük meg Szabó Károly barátunkat, hogy nem *inter pocula* érlelődött-e meg a gazdatiszti egylet eszméje is.

Vitatkozásunkat az „Erdélyi Gazda“ útján az összesség foruma elé vinnők és így

„Szüreti árjegyzékünk“ és „Őszi mag-árjegyzékünk“

megjelent és azt kívánságra bárkinek, ingyen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

egészséges és tanulságos eszmecsere fejlődnek, amelynek maradandó nyoma lenne.

A gazdatiszti egyesület gyűléseibe így eleven életet öntenénk és működését becses tartalommal töltönök meg.

Én így fogom föl a javaslatot és azt szeretném, ha így vinnék keresztül. Ha mások másként vélekednek — szóljanak hozzá. A török búzát is letörtük már, a répát is kiszedtük már, az őszi vetés is végére jár már; nemsokára mozdulatlan fagy a rög és ráteríti leplet a hó és a gazdatiszt ráér egy keveset a maga dolgán gondolkodni és a mezei nagy munka után szórakozást is keresni. Gondolkozzunk hát erről a javaslatról és igyekezzünk a kellemes szórakozást összekötni a hasznos dolgok létesítésével.

Rusticus.

Próbafejés, zsirmeghatározás.

Írta: Jászberényi András.

I. A próbafejés fontossága.

Szarvasmarha tenyésztésünk az utóbbi időben oly irányzatot kezd fölvenni, amely biztos garanciát nyújt arra nézve, hogy tenyésztőink — szakítva az eddigi irányzattal, tejjgazdaságra fektetik a fősúlyt. Bizonyosága ennek a magyar marha számbeli apadása s a nyugati, főleg simmenthali fajta, rohamos szaporodása. (És az erdélyi magyar fajta tejelő-képességének fejlesztésére irányuló tenyésztői törekvés. — Szerk.) De emellett bizonyít az évenként behozott értékes nyugati bika-import is s emellett az ország több részében tartani szokott nagyobb méretű nyugati bikavásárok. Öröndetes előjelnek tudható be az eredményes, hasznos hajtó tejjgazdaság terjedésére gazdáinknak érdeklődése a tejelő tenyészték jövedelmezősége, a tejjgazdaságok fejlesztése, jó tejelő állatok felismerése, azok megbecsülése, okszerű tejkezelés, feldolgozás és hasznos hajtó tejértékesítés iránt.

S bár nézetem szerint a lefolyt két évtized alatt elért eredményekkel méltán meglehetünk elégedve, mégis ne ringassuk magunkat azon kellemes tévhitben, hogy most már megállhatunk. Gazdálkodó viszonyaink egyre rosszabbodnak, a nyugat rohamos versenye örökösön Damokles kardjaként függ fejfünk felett. Haladnunk kell, mert másként elpusztulunk. Mint a magyar állam polgárai joggal követelhetjük, hogy nemes törekvésünkben az állam segítségünkre legyen, de viszont az állam is méltán elvárhatja tőlünk, hogy az előre haladás munkájából mi is kivegyük részünket.

Főlöszlegesen tartom itt kifejteni a megfelelő állami intézkedések fontosságát, de annyit nyugodtan mondhatok, hogy egy ország virágzó tejjgazdasága inkább függ a gazdától, mint a kormánytól és a törvényhozástól. Nagyon természetes is ez, mert hisz hiába vannak a legüdvösebb állami intézkedések, céltudatos törvények, ha gazdáinknak nincs szakértelmük, kedvük, hajlandóságuk azokat kihasználni, javukra fordítani. Gazdáinkat tehát egy igen felelősségteljes feladat terheli, amelynek lelkiismeretes keresztülvitele nemcsak egyéni, hanem nemzeti érdek is. Ha ezen feladatoknak pontosan eleget tesznek, úgy nyugodtak lehetnek afelől is, hogy fáradságuk megérdemelt jutalma nem fog elmaradni.

A hasznos hajtó tejjgazdaságok terjedése többféle követelménytől függ. Legfontosabb

tényező azonban, mely fontosságában talán az összes felülmúlja, megfelelő tenyészállatok kiválasztása. Az Isten bölcsen rendezte be azt, hogy a szülők tulajdonai utódaikban átöröklődnek. Csak ezt a fontos isteni adományt kell a gazdának kellő szakértelemmel kihasználni s már megbecsülhetetlen, elvülhetetlen érdemeket szerzett magának. S ha valaki azt kérdezné, hogy a tejelő gazdaságokban mi szerepe van a tenyész kiválasztásnak; annak egyszerűen megfelelhetünk. *Jobb tejelő anyától és jó fejős anyától származó bika után jobb tejelő utódok származnak.* Aki tehát figyel, hogy melyik tehene tejl jobban és ezek utódait használja tenyésztésre, aki tenyésztésében oly bikákat alkalmaz, amelyek jó tejelő anyától származnak, az — ha tejjgazdaságában a többi feltételek is megtalálhatók — tenyésztését rövidesen előre fogja vinni.

A tenyész kiválasztás azonban egy tejjgazdaságban csakis úgy vihető keresztül, ha ott rendszeres próbafejés tartatik. Nem vonom kétségbe azok állítását, akik azt mondják, hogy a tejelő-képesség nagyjából az állat külleme, a fejési eredménynek szemmel való becsülése által is megállapítható, de biz ez nagyon kezdetleges, tökéletlen munka. Valamely tehén tejelő-képessége megfelelő pontossággal csakis próbafejés útján tudható meg s minden más mód pontatlan, megbízhatatlan.

A rendszeres próbafejés bevezetése által a gazda megbízható adatokat kap minden tehénéről, ki tudja mutatni, hogy bármely tehene évente hány liter tejet ad s az átöröklés törvényét kihasználva a rossz tejelőket fokozatosan kiselejtezi s helyettük jól tejelő ivadékokat állít be.

De nemcsak saját tenyésztésének javításánál, hanem meg van a fontossága a próbafejésnek a tenyészállatok eladásánál is. Oly teheneket, amelyről kimutatható, hogy azok jól tejlnek; oly üszöket, de különösen oly tenyész bikákat, amelyek jó fejős anyától származnak aránytalanul magasabb árban értékesíthet a gazda, mintha állatairól fejési adatokkal nem bír. S ez a tenyészár, sokszor a húsár többszörösét is kiteszi!

II. A próbafejés keresztülvitele.

A tehének próbafejése azon alapszik, hogy a tehének napi fejési eredményét bizonyos időközökben lemérjük s az időközök között lévő napok számával szorozzuk. Ha tehát minden másodnap mérjük a tejet, úgy 2-vel; ha hetenként, úgy 7-tel, ha havonként, úgy 30, 31-el szorozzuk az egyes tehének napi fejési eredményét. Ebből látható, hogy a próbafejésnél fél van tételezve, hogy a tehén a próbafejési időközök alatt annyi tejet ad, mint próbafejéskor. S mivel ez tényleg nem úgy van, önként érthető, hogy számításunkba mindig bizonyos hiba csúszik be, mely annál nagyobb, minél nagyobb időközökben véghezvük a próbafejést. Ezen hiba kiküszöbölésére legalkalmasabb mód az volna, ha naponta megmérnénk a tejet, csökkentésére pedig az, ha lehető rövid időközökben — 2 5 naponként — tartanánk próbafejéseket. Ez azonban teljesen felesleges dolog, mert egyrészt nagy munkát igényel, de meg mérészt a próbafejésnek nem az a lényege, hogy az utolsó literig megmondja nekünk, hogy egy tehén hány liter tejet adott, hanem csak az, hogy megközelítő pontossággal tájékoztasson bennünket teheneink tejelő-képességéről. Nem akarom azoknak kedvét venni, akik naponta, avagy két-naponként próbafejést tartanak, — ha ráérnek tegyék, pontosabb adatokat kapnak; azonban a gyakorlati célnak kellőképpen megfelel, ha

csak hetenként, avagy félhónaponként tartatik próbafejés.

Próbafejés alkalmával a tej meg lesz mérve és egy erre szolgáló kis jegyzékbe bevezetve. E jegyzék beosztása a következő:

Idő	215. sz. Csili				236. sz. Irén				
	Próbafejés literekben				Próbafejés literekben				
Hó	nap	Reg- gel	Dél- ben	Este	Ösz- szes	Reg- gel	Dél- ben	Este	Ösz- szes
Január	4	3.5	3.5	3.0	10.0	1.5	1.0	1.0	3.5
	7	4.0	4.0	5.0	13.0	1.0	1.0	0.5	2.5
	14	4.0	3.0	3.0	10.0	0.5		0.5	1.0
	21	4.0	3.5	4.0	11.5	0.5			0.5

A tej mérése térfogat, vagy súly szerint történik. A súly szerint való mérés pontosabb, mint a térfogatszerinti, de éppen azon oknál fogva, hogy a próbafejésnek nem az abszolút pontosság a célja, helyesnek mondjuk a térfogat szerinti mérést is, annál is inkább, mert hazánkban a tej vásárlás és eladás még liter szerint történik. Hogy az egyes gazdaságok miképp mérjék a tejet, azt a viszonyok határozzák meg; leghelyesebb, ha megpróbálják literrel is kilogrammmal is, s amelyik jobban megfelel nekik, azt a módot állandósítsák.

A súly szerint való tejmérés 2 féleképpen szokott történni. 1. A tejet egy meghatározott súlyú fejdénybe fejjük s ezt rugós-mérlegre helyezük. A kapott összsúlyból levonjuk a fejdény súlyát, a maradék adja a fejt tejsúlyát kilogrammokban. 2. A kifejt tejet a fejdényből karos mérlegre elhelyezett mérőedénybe öntjük s az egyensúlyt a karon helyreállítva a súlyt egyszerűen leolvassuk. Ily mérlegek készen kaphatók, s úgy vannak megszerkesztve, hogy a mérőedény súlyát nem kell külön levonni, mert az már a gyárban egyensúlyoztatik a karos mérlegen.

E két eljárás közül az utóbbi sokkal könnyebb, egyszerűbb s így ajánlatosabb is. Hátránya, hogy külön tejmérő mérleg beszerzését követeli; ily mérleg beszerzése azonban nem okoz nagyobb költséget. E célra elégséges egy egyliteres és egy félliteres bádogot tartani, de megkönnyíti a munkát, ha két- és háromliteres bádog is áll rendelkezésünkre. A mérőedényt a tejjgyűjtő fölé tartva, tele öntjük a fejdényből tejjel s ezt addig ismételtjük, amíg a fejt tejsúly meg nincs mérve.

Itt egész óvatosan kell eljárni, hogy a tej ne verjen nagy habot, mert ez főlöszlegesen hibás számítást idézne elő; éppen úgy vigyázni kell arra is, hogy a mérőedényt túl ne töltsük, mert a belőle lefolyó tejszámításunk pontosságát rontja.

Praktikusabb módja a térfogat szerinti tej mérésnek, a midőn úszós tejmérők segítségével mérjük teheneink tejet. Az úszós tejmérő közönséges tejes kanná, melybe beosztással ellátott nyelű úszó helyeztetik. A beöntött tej az úszót felemeli, s annak mennyisége az úszó karján leolvasható. Ezen eljárás előnye, hogy gyorsabb s hogy a habképződés a pontosságot nem befolyásolja.

Úgy a kilogrammmal, mint a literrel való mérésnél két tizedes pontossággal is dolgozhatunk, azonban arra ügyelnünk ell, hogy midőn az egyes tehének napi próbafejését összegezzük, az úgy javítottassék ki, hogy a kapott eredménybe más tört, mint fél kgr., vagy félliter ne legyen. Például ha egy tehén reggel ad 4.25, délnben 3.80, este 2.25 liter tejet, akkor ezeknek pontos összege 10.30 liter, azonban ehelyett 10.5 litert veszünk, mivel a 30 közelebb áll az 50-hez, mint a 0-hoz. Szükséges ez a javítás azért, mert a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Bérlőket ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árarkattal (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

sok tizedes az átszámítást rendkívül megnehezíti.

Igaz ugyan, hogy a próbafejés így nem olyan pontos, de ha tekintetbe vesszük, hogy e hibák nagyjából egalizálódnak s ha szemünk előtt tartjuk, hogy a próbafejésnek inkább csak megközelítő tájékoztatás a célja, egész bátran alkalmazhatjuk a javításokat.

III. A zsirmeghatározás fontossága.

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a fehérje a legértékesebb és legdrágább tápanyag s csak utána következik a zsír. Ezen általános szabály alól kivételt képez a tej, amelynek zsirja aránytalanul értékesebb mint a benne levő fehérje. Ennek a kivételnek az az oka, hogy a tejben levő zsír oly különös zamatu, más úton elő nem állítható izletes táplálékot szolgáltat, amelyet az emberiség magas áron megfizet. A tej zsirtartalmának fontosságát ismerve, önként következik, hogy a gazdának oda kell törekedni, hogy tehenészeze mentől zsirdúsab tejet produkáljon. Talán hazánkban korainak látszik még ezen elvnek a hirdetése, de rövid időn belül be fog kelleni látnunk, hogy a tejgazdaságunk csakis az esetben jár fokozott haszonnal, ha megfelelő zsirus tejet produkál. A tejet természetes állapotban csak kisebb mennyiségben lehet értékesíteni, a legiava mint vaj, avagy sajt kél el. Eltekintve attól, hogy a tejet is szivesebben és drágábban veszik, ha az zsirdus, különösen indokolt a zsirtartalom emelése sajt, vagy vaj előállításánál. A külföld már annyira van, hogy még a tejet is zsirtartalom szerint veszi, s jobbnak tartja azt a tehenet, amelyik 3000 liter 5%-os tejet ad, mint azt, amelyik 4500 liter 3%-os zsirtartalmu tejet ad. Mi még nem vagyunk ennyire, de hogy rövid időn belül oda kell jutnunk, az iránt nincs kétségem. A budapesti központi tejszarnok, továbbá a vidékiek közül is a pécsi már zsirtartalom szerint vásárolja a tejet, de sőt van több tejszövetkezet is, mely tagjaitól zsirtartalom szerint veszi meg a tejet.

Látszólag ellenmondásba jövök önmagammal, a midőn az első fejezetben azt állítottam, hogy a próbafejés igen fontos dolog, s itt pedig azt mondom, hogy a fejési eredmény mellékes, fő a tehen által produkált zsír. Ez az ellentmondás azonban tényleg csak látszólagos, mert míg külföldön a próbafejés csak azért bír fontossággal, hogy belőle a zsirmennyiség megállapítható legyen, addig hazánkban úgy a próbafejésnek, mint a zsirmeghatározásnak fontos szerep jut. Hazánkban ugyanis a tejet még nagyobb részben zsirvizsgálat nélkül veszik s vásárlásánál csak azt nézik, hogy hány liter. Nagyon természetes, hogy az a gazda, aki a tejet el tudja adni, arra törekszik, hogy mentől több tejet eladhasson tekintet nélkül a minőségére. Mihelyt azonban be fog következni az az idő, hogy a tej zsirtartalom szerint vásároltatik, rögtön mellékes lesz a próbafejési eredmény, s fő a zsirprodukción. Éppen így mellékes már most is a vaj és sajtermelő tehenészetekben a fejési eredmény, mert bizony hiába van a sok tej, ha benne kevés a zsír, kevés lesz belőle a vaj is, a sajt is. Bár tehát nézetem szerint gazdáink okosan teszik, ha a magas zsirtartalomra nagy súlyt fektetnek, mindamellett nem szabad figyelmen kívül hagyni a nagy fejési eredményt sem, mert ez hazánkban még lehet hasznos hajtó, de meg a valószínűség is meg van, hogy általánosságban a több tejet adó tehen több zsirt produkál, mint a gyengébb fejős.

A tej zsirtartalmának emelésére ugyanazon módot használjuk fel, mint a tejmenyiség emelésére, t. i. a *tenyészkiválasztást*. Próbafejések alkalmával külön meghatározzuk minden tehen tejének zsirtartalmát s ezt szorozzuk az egyes próbafejési rátákban nyert literek számával. Ezen műveletet egy éven át folytatva megkapjuk, hogy teheneink külön-külön mennyi zsirt produkáltak. Természetesen tenyésztésre csakis azokat, vagy azok utódait használják, amelyek sok zsirt termeltek. S eltekintve azon eredménytől, a mely törekvő munka mellett saját tenyészetünkbe fog mutatkozni, meg fog jönni a haszon az eladott tenyészállatokból is, mert a több zsirt termelő állatok után származó tenyész apa-, vagy anyaállatok szintén magas áron veszik. (Vége következik.)

A helyes fejésről.

Különösen a kisebb parasztgazdaságokban a fejést többnyire csak mellékes munkának tekintik s éppen ezért kevésbé ügyes egyénekre bizzák azt, holott a jó gazdánál nagyon megszívlelendő ez s kell, hogy a fejésre is nagy gondot fordítson.

Számolnia kell a gazdának azzal, hogy helyes fejés által emeljük a tej minőségét és annak mennyiségét; jótékonyan befolyásolja a tehen termelőképességét és végül az állat egészsége sem támadtatik meg.

Ha a fejést nem hajtjuk végre kellő gondnal, akkor a tejnek jelentékeny része a tőgyben marad, pedig éppen ez a visszamaradt tej a legértékesebb, amennyiben zsirtartalma 5.0—5.2%-ot is meghaladja.

Ha a tőgyben a rossz fejés következtében tej marad vissza, hátrányos élettani következmények is léphetnek fel, így pl. a visszamaradt tej a tejválasztó sejtekre ellennyomást fejt ki, miáltal azok tevékenysége csökken, sőt ha ez egymásután gyakran ismétlődik, akkor a tejmirigyek annyira megszokják a lomhaságot, hogy a tejtermelés állandóan visszaesik.

Rossz, illetőleg helytelen fejés különböző tejbetegségeket is vonhat maga után, sőt mint már említve volt, maga az állat is megbetegedhetik.

Durva kezeléssel a tőgy véredényeit szétromcsoljuk, miből kifolyólag a legtöbb esetben erős tőgygyulladás áll be.

De nézzük csak röviden mik a helyes fejés követelményei? Első és főkéllék az, hogy állatainkat nyugodt és jó bánásmódban részesítsük; kimélni kell őket minden olyan körülménytől, melyek által azok szenvednének, vagy azok nekik csak kellemetlenséget is okoznának. Az ilyen körülmények a tejnek mennyiségét és minőségét nagyban csökkentik. Igyekeznünk kell arra is, hogy a tehenet se a fejés előtt, se a fejés alatt valami szokatlan láрма ne zavarja. Nagy lelketlenséget követnek el azok, kik a tehenet fejés előtt vagy alatt ütlegelik és rugdoszák.

A helyes fejésnél a tőgy tisztántartására is nagy gondot kell fordítani, ezáltal megvédjük a tőgyet, de a kifejt tejet is sok mindenféle betegségtől. Végül a helyes fejés feltétele az is, hogy a fejés erőteljesen és tökéletesen történjék.

Tökéletes lesz a fejés akkor, ha az hosszabb időn át történik, a húzást lehetőleg fent kell kezdeni, s a nyomás lefelé növekedő legyen. A fejkét ajánlatos a földön tartani s ülő helyzetben fejjele a tehen oldalának támaszkodni, így aztán a kinyújtott karokkal nagyobb erőt lehet kifejteni.

A helyes fejéssel kapcsolatban nemcsak

a tőgy, hanem az egész állat tisztántartására is törekedni kell, így az állatok egészségesebbek lesznek és a tejhozam is nagyobb lesz. Összehasonlító kísérletek igazolják, hogy a tisztán tartott tehen 7%-kal több tejet ad, mintha az kellő tisztogatásban nem részesül. Tisztítással ugyanis előmozdítjuk a bőrön át való lélegzést, így élénkebb lesz az anyagcsere, miből a magasabb tejhozam könnyen megérthető.

Dr. E

Hántolásra alkalmas borsó termelése.

Ezen lap hasábjain f. év tavaszán egy felhívás jelent meg arra, hogy a kik hántolási célra alkalmas borsó termelésével kísérletezni akarnak, jelentkezzenek, mert az Országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás Magyar-Óvárról ingyen küld e célra alkalmas vetőmagot; csakis az volt kikötve, hogy a termelés módja és az elért eredményről — 5 kiló minta csatolása mellett — jelentést kell tenni.

Jelentkezésem után, rövid időre kaptam egy zsák borsót, oly szépet, milyenről fogalmam se volt. Hibás, vagy zsiszikes szem egyetlen egy se volt közte, a szemek nagysága pedig bámulatos szép és egyenlő volt.

A 100 kiló borsót elvettem ezen év tavaszán, olyan földbe, melyben lóhere volt, de rosszul kelt, ezért kiszántottam. A magot alászántottam, mert egy sziléziai izmerősöm figyelmeztetett, hogy ha felül vetem a varjak mind kiszedik.

A kelés igen szép egyenletes és az időjárás kedvező volt. Május hóban azonban szórványosan sok tövis mutatkozott a borsó között. Ezt *ritkítól*ag meggyomláltattam, de kellő távolságra meghagytam belőle, hogy a borsónak támaszul szolgáljon. Számításom pontosan bevált és aratáskor borsóm oly szép és termelt volt, hogy mindenki megcsodálta.

Midőn az utolsó virág is elhullott s magvát meghozta, — nem várva a hegytermés beérését — kinyövettem a borsót és azonnal haza szállítva *bakkokra* rakattam, hogy ott teljesen kiszáradjon. Egy kevés része azonban a borsónak künt maradt, mert aznap nem győztük mind behordani s éjjel egy jó eső verte meg.

Pár napi száradás után a künt maradt borsót is behozatva, meglepetve láttam, hogy az teljesen kiszáradt és elcsépelhető. Ellenben a bakkokra rakott rész az esőtől átázva, a rá következő melege napok alatt nem száradt meg, hanem *megpállott*. El kelle tehát teregetnem és sok fáradság és költséggel tudtam csak megszáritani, amely munkánál sok ki-pergett, a megpállott rész pedig megráncosodott, elvesztette gömbölyded alakját s hántolási célra alkalmatlanná vált.

Dacára ezeknek, csépléskor 124 véka szemet nyertem, ami 20 métermázsa súlyt tett ki. A hibás szemeket azonban sehogy se tudtam kirostáltatni s így kénytelen voltam az egészet kézzel megszemeltelni. Így megtisztítva nyertem 16 métermázsa elsőrendű szép borsót és 4 mmázsa csirázott szemet. Előbbit eladtam Tordán 21 korona árban mmázsanként, utóbbit a sertésekkel és tyúkokkal ettettem fel.

És most összeállítom a termelés költségeit, hogy lássuk mit jövedelmezett ezen kísérleti termelés.

Bevettem két kat. hold földet, melynek egyszeri szántása és boronálásáért fizettem 16 koronát. A gyomlálást 20 gyermekkel eszközöltem, mi 8 koronába került, — a borsó kinyövésére 20 növendék leányt alkalmaztam,

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **főrd ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fülszárnyka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matric, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszertűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gypaju és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

kiknek 16 koronát fizettem. Lett 15 szekér borsó, mit a 1 kor. = 16 koronáért hordattam haza.

A szárítás és teregetés 10 koronába került, — ezen kiadásom azonban saját hibámból származott, mert ha mind künn szárazítottam volna meg, nem kellett volna sem megszemeltetni, se újból szárítani.

A cséplést napszamosokkal végeztettem és 20 koronát fizettem érte. A szemelés házilag történt s így nem költöttem rá.

Eszerint összes kiadásom volt 86 korona, a 16 mmázsa eladott borsóért pedig — levonva 4 kor. fuvarbért — kaptam 336 koronát. A két hold föld tehát jövedelmezett tisztán 246 koronát.

A magyaróvári kísérleti állomástól biztatva voltam, hogy termelt borsómra vevőt is igazít, meg is tette, de a Hungária gőzmalom azt a hibát kapta borsómban, hogy igen korán arattunk. Ez azonban csak kifogás volt, véleményem szerint azért nem akarta megvenni, mert *belföldi termés*, s nem tett ki egy kocsi rákományt.

Az előadottakból mindenki meggyőződhetik, hogy a hántolásra alkalmas, zsiszikes *orosz borsó* termelése igen szép hasznot hajt, s nagyon célszerű lenne termelését általánosítani.

Z. Kiss Elek.

Legujab módszer a gyümölcs eltartására.

Régi keletű minden országban azon törekvés, hogy a gyümölcsöt a lehető legjobb állapotban a természet által vont időhatáron túl eltartsák és ámbár különböző módszerek alkalmazásának szószólói támadtak, a célt tökéletesen elérni eddigéle nem sikerült. Ezen nehézségnek oka abban rejlik, hogy a húsos gyümölcsnek többé-kevésbé gyors elváltozásnak vannak alávetve, hamar erjednek és elrothadnak, amint azt Pasteur érdekesen kimutatta, szerves kis lényeknek, azaz gombáknak és baktériumoknak behatása folytán, amelyek a gyümölcs felületén élőködnek.

Ezen szempontból kiindulva, angol tudósok egészen helyesen azon irányban iparkodtak kísérletezésekkel következtetéseket levonni, hogy ha ezen apró lények elpusztítása sikerülne, úgy azon időtartalom, amelyen át a gyümölcs kitűnő állapotban eltartható, jelenleg mértékben meghosszabbítható volna. Ezen cél elérésére legutóbb a kew-i Jodrallaboratorium igazgatása alatt a kísérletek egész sorozatát tették folyamatba és azoknak tényleges sikere igazolta az angol tudósok következtetéseinek helyes voltát.

A Journal of the Board of Agriculture of England (az angolországi mezőgazdasági főfelügyelőség közlönye) az említett kísérleteket egyik legutóbbi számában elmélkedésnek tárgyává tette és magas tekintélyének latbavetésével az azokból levont tanulságoknak szószólója lett. Ennek alapján részéről igen hálás feladatnak tartom egyes eredményeket itten szóvá tenni azon célzattal, hogy a mi gyümölcstermelésünkben is eme módszerek érdeklődést és követést találjanak.

A legfényesebb eredményeket azon módszerrel érték el, mely a gyümölcsök 3% ipari formol-nak (40%-os formaldehidnek) hidegvíz oldatában való alámártásában áll. Ezen eljárás aszerint, amint a gyümölcs puha avagy kemény hússal bír, kétféleképpen alkalmazandó. Az előbbi esetben, tehát puha húsú fajtaánál, amelyekhez a cseresznye, szamóca, szőlő, stb. tartoznak, a gyümölcsöt tíz percig hagy-

juk az említett oldatban és onnan kivéve, további öt percig hideg vízbe mártjuk alá, végül pedig fémhálóra avagy hasonló szerkezetű más anyagra terítjük, hogy a folyadék lecsöppenését, illetve a gyümölcs száradását elősegítsük.

A második esetben vagyis a keményhúsú fajtaánál, amelyeknek héját evésnél nem szokták élvezni, igen előnyös kizárólag a formol oldatban való alámártást alkalmazni.

A kew-i kísérleteknél 5 fajta gyümölcsöt használtak, u. m. cseresznyét, szamócat, egress, körtét és szőlőt, melyeket azonban nem válogattak, hanem gyümölcskereskedőknél, még pedig leginkább utcai árusítóktól vettek. Az alábbi kimutatás azon napok számát tünteti fel, melyeken át a fentemlített eljárásnak alávetett egyes gyümölcsfajták *tökéletesen* egészségesek maradtak azon időpontig, amelyben ugyanazon mennyiségű gyümölcs, ugyanazon helyen eltéve, de ezen eljárás mellőzésével, teljesen elfonnyadt és megromlott:

Cseresznye . . .	7 nap
Szamóca	4 „
Egres	7 „
Körte	10 „
Szőlő	4 „

Ezen eredmények azonban azon esetre vonatkoznak csak, amidőn a kísérletek teljesen megérett gyümölcsrel folytak, ezzel szemben igazolást nyert azon tény, hogy ha a gyümölcsöt teljes megérése előtt vetjük alá a fenti eljárásnak, úgy egészséges és teljesen kifogástalan állapotuk még tovább tartható fenn, anélkül, hogy ezen még nem egészen érett gyümölcsnek természetes továbbfejlődése és zamatosságának tökéletesedése megakadna illetve hátrányt szenvedne, amint ez észlelhető, midőn a gyümölcsöt hűtőkészülékekben tartjuk el.

Igen érdekes lett volna természetesen az eljárásnak alávetett gyümölcs javára kimutatott, tökéletes állapotban való eltartási időtöbbleten kívül megtudni azon egész időtartamot is, amely az eljárás befejezése és az eljárásnak alávetett gyümölcs egészséges állapotban való tökéletes megmaradásának időpontja között lefolyt — amit azonban az említett folyóirat sajnálatunkra mellőz.

Az angolok, mint gyakorlati emberek, ezan eredményekből oly irányú következtetéseket vontak le, miszerint: ha ezen módszer saját belföldi gyümölcsüknek eltartását oly kitűnő mértékben elősegíti, az még fontosabb alkalmazást nyerhetne abban az irányban, hogy lehetővé tegye belföldi piacainak olyan kitűnő zamatú tropikus gyümölcsfajtákkal való ellátását, melyeket odavinni ezideig még lehetséges nem volt. (*Journal D' Agriculture Prat.*) (Vége következik.) **Truelle A.**

A burgonyabetegségek és a bevermelés.

Az idej rendellenes időjárásnak a burgonyagumók kifejlődésére nagyon kedvezőtlen hatása volt és az abnormis fejlődésű gumók romlását a télen át nehéz lesz megakadályozni. Növeli ezen bajt, hogy ilyen időjárásnál a betegségek is jobban ellepik a burgonyát és sok helyen már a kiszedéskor magában hordja a rothadás csirait. A gumók rendszeren egészségeseznek látszanak, de a betegség a szár és levelek foltosságában felismerhető s az ezen részeken élőködő gombák micéliumai a gumókban is megvannak és a veremben azok rothadását okozzák.

Ezért idén fokozott mértékben gondosan kell a burgonyát télelre elvermeli és az elver-

melésnél fődolog az, hogy a burgonya a veremben vagy prizmában hűvösen és szárazon maradjon. Bevermelés előtt vigyáznunk arra, hogy a gumók ne sérüljenek meg, mert a sérült helyeken romlanak a legkönnyebben. Rothadt vagy foltos gumókat a kiszedésnél vagy a vermelésnél kell kidobni, de a beteg gumókat nem szabad szertehányini vagy a komposzttelepre hordani, mert ezzel csak a betegség elterjedését mozdítjuk elő és azért ezen gumókat, melyek a betegség csirájával telve vannak, legjobb égetett mésszel mélyen elásni.

A burgonyaprizmát dombos, száraz helyen kell készíteni, hogy víz ne jasson alája, a prizma szélességét legjobb 1.5 méternyire venni, a hosszúsága pedig tetszés szerinti lehet. A prizma fenekét elég 30 cm. mélyre ásni. Ha burgonya nagyon nyirkos, célszerű az aljára az egész prizma hosszúságában V alakú lécekből összegegzett vályut helyezni, mert így a burgonya szellőződését nagyon előmozdítjuk. Ugyancsak ezen célból tanácsos a prizma felső oromatára leföldelés előtt egy vastag rudat helyezni, erre szalmát kell hányni és ezután az oromig felrakható az első földtakaró. Mikor ezen munkával odáig jutunk, ameddig a rúd ér, kihazzuk azt s így a helyén a szalma egy üres csatornát képez, s ez a verembe rakott burgonya szellőződését nagyon előmozdítja anélkül, hogy a prizma orma beáznék, mert a szalmatakaró ezt nem engedi. Az első földtakaró 6–8 cm. vastag lehet, a prizma ormát azonban az erős fagyok heáltáig nem szabad földdel befedni, mert az csak előnyös, ha hideg a prizma belseje és kívánatos, hogy ott legalább 5–8° C. hőmérsék legyen. A burgonya csak a fagy pont alatt 1°-kal fagy meg. Ha a verem belseje hideg és a fagyoktól kell tartani, akkor a második földtakaró is rádobando a prizmára, melynek ekkor már az orma is befedhető. 30–40 cm. vastag földréteg a fagy ellen elegendő védelmet nyújt; ha a két földtakaró között szalma van, a felső földréteg vékonyabb lehet.

A télen át tanácsos időszakonként a verem belsejét hőmérővel megvizsgálni, mert ha fölmelegedik a prizma belseje, az annak jele, hogy a burgonya romlik és azt szét kell rakni, ha nagyobb károsodásnak elejét akarjuk venni. A jól szellőzött, száraz prizmában a burgonya legbiztosabban tartható el nagyobb romlás nélkül. **M. Sz.**

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Mikó Imre-ünnepély Kolozsvárt.** Az Erdélyi Múzeum-Egyesület legnagyobb alapítója és első elnöke, gr. *Mikó Imre* emlékeztére születésének 1905. szeptember 7-én volt századik évfordulóját f. évi november 5-én a m. kir. Ferenc József tudományegyetem dísztermében ünnepélyes közgyűléssel ülte meg, melyen gróf *Esterházy Kálmán* megnyitó beszéddel, dr. *Erdélyi Pál* igen szép emlékbeszéddel és dr. *Apáthy István* lelkes szavakkal emlékeztek meg Mikó Imréről, a tudományok nagyelkü maecenasáról, aki egyúttal a hazai köz- és különösen mezőgazdaság terén olyan sokat dolgozott és áldozott. A főlemelő ünnepélyen az E. G. E. képviselőiben *Matskásy Pál*, dr. *Gidófalvy István*, *Nagy Dezső* ig. vál. tagok és *Tokaji László* e. titkár vettek részt.

— **A Gazdasági Egyletek Orsz. Szövetségének** folyó hó 9-én, Budapesten megtartott

Szőlők rigolozását gőzekével

70–80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

végrehajtó-bizottsági ülésén az Erd. Gazdasági Egylet képviselőjében Tokaji László, e. titkár vett részt. Az ülés tárgyairól jövő számunkban meg fogunk emlékezni.

— **Lópatkolási tanfolyam** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán a m. kir. földművelésügyi miniszter megtette az intézkedéseket az iránt, hogy Kolozsváron, a Kolozsmegye területén levő kovácsok részére patkolási tanfolyam rendeztesék. A tanfolyam folyó hó 12-től április hó 22-ig fog tartani, mely idő alatt minden vasárnap reggel $\frac{1}{2}$ 8-tól 9 óráig elméleti oktatás; ezt követően pedig déli 12 óráig gyakorlati oktatás lesz.

Az elméleti előadások tartásával Tanka Sándor törvényhatósági kir. állatorvost, a gyakorlati rész tanításával pedig Heim Jakabot, a deési ménteleposztályhoz beosztott ménes-kari állatorvost bízta meg a miniszter ur. A gyakorlati tanításnál, Heim esetleges akadályoztatása esetére Kun Károly kolozsvári kovácsmester lesz megbízva helyettesítéssel.

A tanfolyam ingyenes, sőt a hallgatók némi segélydíjban is részesülnek. Így a helybeliek a foglalkozás napjára 60 fillért, a vidékiek pedig 1 korona ellátási díjat kapnak, útiköltségeik fejében a vasútmentén lakók a III. oszt. vasútjegy árának megtérítésére, a fuvarral utazók pedig 15 fillér kilométerpénzre — egy irányból hárman kötelesek együtt utazni — számíthatnak.

Ily feltételek mellett a részvenni szándékozó kovácsok egészen folyó hó 17-ig jelentkezhetnek a tanfolyam vezetésével megbízott Jakab László kir. állategészségügyi felügyelőnél (Esterházi-utca 1. sz.). A tanfolyam ugyan folyó hó 12-én már valószínűleg megnyitattik, de azért jelentkezni még 17-ig lehet.

Szívesen hozzuk ezt a hírt gazdatársainknak tudomására, hiszen a tanfolyam fő célja az, hogy a lópatkolás terén észlelhető nagy hiányok pótoltsanak s hogy erről az oldalról minél kevesebb károsodás fenyegetse a gazdákat. A helytelen vasalással sok lovat tesznek tönkre vagy értéktelenné a tudatlan kovácsok, ez ellen pedig a leghathatósabb védelem az illetők rendszeres oktatása, ki-tanítása.

Az egyes uradalmak tehát igen előnyösen használhatják fel az alkalmat arra, hogy jó és megbízható patkoló kovácsokhoz jussanak. Mi ismerjük e téren a hiányokat s ezért ismételve felhívjuk gazdáink figyelmét a tanfolyam támogatására, illetőleg helyes felhasználására.

— **Szarvasmarhadíjazás Magyarországon**
Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya a földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával a nádamenti járásra kiterjedő erdélyi-magyar szarvasmarhadíjazást rendezett f. hó 5-én Magyarországon. A díjazás jól sikerült, a mennyiben 102 drb. tenyésztésű és 32 db. tenyészűsöt vezettek elő. A bírálóbizottság, melynek elnöke Lészai Ferenc, tagjai Móra Ferenc, Pavlik Sándor, Idrányi áll. s. felügyelő, Turcsa András, Éber Ernő és a magyarországi és a mákói közs. bírók voltak, a díjak szétosztására nézve a következő határozatot hozta: *Tehenkéért* az I. díjat = 50 k. Bálint István, türei; II. díjat = 30 k. Kovács János, vistai; III. díjat a 20 k. Szállós Márton vistai, Vincze János és Kovács Márton mákói; a IV. díjat a

10 k. László János türei, Perkő András daróci. és Décsey György türei lakosok kapták. *Dicsérő okleveleket* nyertek: Ramonczai János és Faragó János magyarországi, Ábrahám István, Kovács István és Vincze András mákói lakosok. *2-3 éves üszökért*: I. díjat = 25 k. Kovács János mákói, II. díjat = 20 k. Gaál Miklós mákói, III. díjat = 15 k. Nagy Márton mákói, IV. díjat a 10 korona Kelemen György mákói, Baga Gligor magyarországi, Duma Vazul türei lakosok kapták. *Dicsérő oklevelet* nyert Horváth György türei lakos. *2 éven aluli üszökért*: I. díjat a 20 k. Both János mákói, II. díjat a 10 k. Gergely János miaktelki és Pásk Tivadar magyarországi lakosok kapták. *Dicsérő oklevelet* nyert Csobán János magyarországi lakos. Az összesen 300 korona összegű pénzdíjat és dicsérő okleveleket Lészai Ferenc elnök szép buzdító beszéd mellett osztotta ki a nagyszámban összegyűlt kisgazdák között.

— **Lódíjazás.** A csikvármegyei gazdasági egyesület által október hó 28-án Csikszere-dében rendezett lódíjazásra szép számú lóállomány vezetett fel. Különösen csikós kancákban volt a felvezetés nagyobb számú. A felvezetett anyag is figyelemre méltó volt. Csikós kancákkal díjat nyertek: Becze Imre, Szacsavay Imre, Hajnó L. Ferenc, Potovszky József, Beke Gábor és Biró József. Kétéves kanca csikókkal: Virág Mihály, Csató István és Kovács Gergely. Egyéves kanca csikójával: Kozma Ignác. Kiosztatott: 500 korona állami és 155 korona egyesületi díj. Kitüntetett oklevelet nyertek: A m. kir. földmives iskola, Kóródy Mihály és Jakab Márton csikós kancákkal, és Becze Imre két éves kanca csikójával. A díjazáson a sepsiszentgyörgyi méntelep parancsnokságot Ilosvay Sándor, az állattenyésztési felügyelőséget Like Károly felügyelő, a Székelyföldi kirendeltséget Kiss Tibor képviselte, kik az egyesületi lótenyésztési szakosztály tagjaival együtt Becze Antal együleti elnök vezetésével végezték a bírálatokat. A díjazáson szépszámu gazdaközönség jelent meg.

— **A „Digestor“ állati hullafeldolgozó bemutatása Szászrégenben.** Folyó hó 4-én mutatták be az első Tamás-féle Digestor állati hullafeldolgozó készüléket Szászrégenben. A földművelésügyi miniszterium által kiküldött bizottság Patray János állategészségügyi felügyelő, Hoffmann Károly mérnök, továbbá Jakab László kolozsvári állategészségügyi felügyelő, Tanka Sándor kolozsvári kir. állatorvos és Szűsz Albert marosvásárhelyi kir. állatorvosokból állott. A miniszterium köldöttjein kívül husz állatorvos, több törvényhatósági megbízott és az érdeklődők száza jelentek meg a bemutatáson. A bemutatáson a szerkezet tudományos, gyakorlati és technikai szempontból vizsgáltatott meg. Négy óra alatt feldolgoztattott 138 kg. tűzifa felhasználásával két sovány ló és egy középszerűen táplált sertés hullája, összesen 342 kg. súlyú hullaanyag. Termeltetett: 41 kg. zsir mintegy 20 kor. értékkel, továbbá 121 kg. izom és csont szintén mintegy 20 kor. értékkel. Az izmok a csontokról teljesen leváltak, mállékonyak, zsirtalanok, a csontok, még a fogak is, törékenyek, porózusak, kézzel porrá szét-dörzsölhetőkké lettek. A 6 légköri nyomással elért magas hőfok behatása az összes termelt anyagokat feltétlenül csiramentessé tette.

A készülék ára mintegy 5000 korona, az üzembentartáshoz gépész nem szükséges. Az állati hullákban rejlő fertőző anyag tökéletes megsemmisítésének kérdése, valamint a hullák értékes anyagainak megmentése a Tamás-féle Digestor alkalmazása által kielégítő megoldást nyert. A készüléknek a külföldiekhez viszonyított olcsósága, a kezelés egyszerűsége, a tüzelőanyag csekély volta e készülék felállítását még kisebb városokban, sőt nagyobb községekben is hasznossá teszik.

— **A húsdíjazás.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek újjáalakult állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya Tormay Béla elnöke alatt legutóbb megtartott ülésén a legfontosabb tárgy a húsdíjazás ügye volt.

Jeszenszky Pál titkár előadó kifejtette, hogy a húsdíjazásnak sem a mézárások, de legkevésbé a gazdák az okai. A budapesti kereskedelmi és iparkamara önzéssel vádolja meg a gazdákat. Ezt a vádat visszaütésítje, a kamara nagyon is szűk látókörrel nézte a kérdést. A kamara orvosszerei: az élőállat kivétel betiltása s a Balkánról történő behozatal megengedése, a daraetetés és itatás betiltása. Előadó az állatkivétel betiltását nem tartja komoly kívánságnak, mikor nyilvánvaló, hogy a vágó állatok legjobb piaca a külföld. A Balkán-államok állat-behozatalának megengedése ellen a gazdák joggal tiltakoznak mindig, mert innen hurcolnak be minden ragadós állati betegséget. Ami a daraetétést illeti, a próbavágások igazolják, hogy annak az élő súlyra igen kevés befolyása van. A húsdíjazásnak előadó szerint a három évvel ezelőtti ausztráliai szárazság, a két év előtti afrikai marhavész s a tavalyi európai nagy szárazság miatt megcsökkentett állatlétszám az oka s az a körülmény, hogy Amerikát — ezt a kiválóan hússzállító államot — a két háború nagyon igénybe vette, a hússzükséglet pedig aránytalanul emelkedett. Nálunk speciális oka még a juhállomány csökkenése, a melynek következtében a fogyasztás erősebben fordult a szarvasmarhahús felé. A múlt évi szárazság folytán a gazda csak rosszul táplálhatta állatait, — nagy a panasz az állatok meddősége miatt s ez a jövőre rossz kihatással lesz. — Némi eredményt vár előadó a borjúk állatorvosi vizsgálatának elrendelésétől. Általános orvosszerek a drágaság csökkentésére aligha vannak, de javulást lehet várni a hatósági hússzékek szaporításától, a mely nagy mértékben kiküszöbölne a húst megrágító közvetítést, a lóhús kimérés szintén jó remédműnek bizonyult. Szükségesnek tartja továbbá a vásárpénztár minden tiltakozása ellenére a konzumvásár életbeléptetését.

Az üggyhöz hozzászóltak Fenyvessy Adolf, Hammersberg Jenő, Propper Samu és Rubinek Gyula, mire Tormay Béla elnök összegezte a vita lényegét és az előadó javaslatait elfogadottnak jelenti ki.

— **Behring újabb sikere** Az olaszországi Mortara városban a napokban igen sok állatorvos és gazdálkodó jött össze, hogy a Behring-féle tuberkulózis elleni beoltásnak hatását a tüdővésztes állatoknál megfigyeljék. Mortara környékén az ugynevezett Lomellinán ugyanis a szarvasmarhák fele tuberkulózisban hull el. Ezelőtt 10 hónappal 11 üszőt oltottak be a Behring-féle szérummal, 2 izben és 6 hónap-

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése és heremagkiviteli üzlete, József főherceg Ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója
BUDAPESTEN, VII. KERÜLET, KÁROLY-KÖRÜT.

pál később mind a 11 állatot inficiáltak a tuberkulózis bacillusával. Ugyanakkor 4 tehenet is inficiáltak, amelyek azonban sohasem voltak a szérummal beoltva. Az állatok közül négyet levágtak és ekkor kitűnt, hogy a be nem oltott állatokat a betegség megtámadta, a beoltottak azonban immunisak maradtak. A többi inficiált állatot még egy félévig életben hagyják, hogy arról is meggyőződést szerezzenek, hogy a betegség nem törhet-e ki később is.

A szeszkontingens és a gazdák. A Trencsénvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi gyűlésében kimondta, hogy az 1899. évi XX. t. c., mely a szeszadóról szól a amely 1907 ben jár le, a mezőgazdasági szesztermelőkre sérelmes és azért felette kívánatos, hogy Ausztriával szemben már most állítsák fel a külön fogyasztási adóvonalat, a ma még ipari szeszgyárak kezén levő szeszkontingenst 1908 tól kezdődő tíz év letelte alatt sajátítsák ki s utalják át a mezőgazdaság részére, úgy, hogy e kontingens mennyiségéből évről-évre több magyarországi szeszgyárat lehessen felállítani az ország különböző vidékein.

A földmivesek nyugdíja. A gazdasági munkássegítő pénztárról szóló törvény egyik rendelkezése szerint a törvény életbeléptetésének első öt esztendejében azt a kedvezményt nyújtja, hogy nemcsak harmincöt, de ötven éves korig lehet nyugdíjat biztosítva beiratkozni tagul a pénztárba. Ez az öt év most december hó 31-én letelik. A jövő évtől már csak harmincöt évet nem haladottakat vesznek fel a pénztárba. A gazdaközönség nagy érdeke az, hogy a munkásvilágot erről az öt érdekét nagyban érintő körülményről a legalaposabban tájékoztassa.

Pef (Porcellán emall festék.) Bessemer festék (védjegy üllő) Mezőgazdasági körökben már évek óta kitűnő hírnévre örvendnek — Lutz Ede és Társa festékgyárosok által, Budapest, Órnagy-utca 4. sz. — gyártott festékek és ajánlatosnak tartjuk ezen gyártmányokra a helyen is utalni. Pef (porcellán emall festék) minden célra alkalmas fényes, különösen olyan helyekre ajánlható, ahol súly fektetik csinos és könnyen tisztán tartható felületekre. Szeszgyárak, tejgazdaságok, gyümölcsraktárak, éléskamrák, nemkülönben gépházák, konyhák, csoettek mázolására Pef nagyon alkalmas, minthogy porcellánhoz hasonló, kemény sima mázolat, piszok, házi és penészgomba képződését megakadályozza, amennyiben vízzel bármikor lemosható. Tekintve továbbá, hogy a Pef fel eszközölt mázolatok hosszú évekig tartanak, az ár olajfestékkel szemben aránytalanul olcsó. Mint az a szakkörök ítéleteiből is látható, a Bessemer-festék (védjegy üllő) vasszerkezeteknél a leghatásosabb védelem rozsdá, továbbá időjárási és vegyi befolyások ellen. Hiszen ismeretes, mily károkat és kellemetlenségeket okozhatnak vasszerkezeteknél a nem elég conserváló képességgel bíró mázolatok és így egy csekély árértékű tekintetbe nem jöhet. Fontos ezeken kívül, hogy a Bessemer-festék teljesen mérge mentes, mely tulajdonságánál fogva istállóban is teljes nyugodtsággal alkalmazható. Hiszünk, miszerint ezen két gyártmányt b. olvasóinknak nyugodtan ajánlhatjuk. — Bővebb felvilágosítással a gyárosok bizonyára szívesen szolgálnak. 1568. I.

A 600,000 koronás jutalom érdekes kifizetése. Kődös, homályos időben szorgalmasan dolgozott egy alföldi városban a kovácsgazda és eszeágában sem volt, hogy napi munkáját a szerencse ragyogó napja sugározza be. Rozoga berkocsi állt meg a háza előtt, de a hangya-szorgalmu ember a munka hevében észre sem vette ezt és így a kocsiiban ülő Török A és társa budapesti bankház kiküldöttéi észrevétlenül kerülhettek be a gazda konyhájába, ahol a tisztés háziasszony és férjhezment leánya javában mostak. A két nő meglepődve hagyta abba a munkát és midőn a gazda után tudakozódtak, ijedt hangon kiáltották a kovács nevére, ki szurtosan, szenesen sietett be a lakásba. A két idegen azután azt kérdezte, hogy az 57080. számú negyed sorsjegy a kovács birtokában van-e? Erre bőbeszédű elmondta az asszony, hogy az odavaló takarékpénztári szolgálóval együtt játszottak erre a sorsjegyre és a sorsjegy annál van megőrzés céljából. Vagy egy negyed óra telt el, míg a szomszéd a sorsjeggyel együtt előkerült és ekkor előadták a bankház küldöttéi, hogy elhozták a legnagyobb nyereségre eső nagy pénzüsszöveget, hogy ezt nyomban kifizessék. Az asszonyok örömlükben sirva borultak egymás nyakába, mikor a sok ezres bankót leolvasták az asztalra a Török bankház ki-

küldöttéi, a jólelkű gazda pedig remegő kézzel vette át a nagy csomag bankót és a társára bizta, hogy olvassná meg.

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

AZ
„ADRIAI”
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő.

(1003)

A
Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviseletége

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt
(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Ez intézet alaptőkéje 40 millió korona. —
ZÁLOGLEVELEK KÖLCSÖNÖKET

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzüsszövegekre változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre	9.20%
20 évi törlesztésre	7.60%
25 évi törlesztésre	6.70%
30 évi törlesztésre	6.10%
35 évi törlesztésre	5.65%
40 évi törlesztésre	5.35%
42 1/2 évi törlesztésre	5.25%
45 évi törlesztésre	5.10%
50 évi törlesztésre	4.90%
65 évi törlesztésre	4.60%

Kölcsönök 4 1/2%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglalattik.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az „Erdélyi Gazdasági Egylet”

bizalmi férfiai adnak véleményét.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg.

Ebbeli működésben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárással szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálók.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai végelesen rendeztetek.

Egyidejűleg óva intem a n. é közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csabító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzüsszövegek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt veszít és minden esetben akár eredményes- akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Url Rezső Sertéseket

sertésbizományos

sovány és hizott állapotban a legmagasabb

BUDAPEST,

napi árakon értékesít.

VIII., Berkocsis utca 12.

1534.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerte 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelől és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtanulul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Bemutatva volt a nagyenyedi őszi kiállításon is! Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

— **Megvételre vagy haszonbörbevételeire** keresek 500—1000 holdig való jó birtokot vasut-hoz közel. ajánlatokat kérem a kiadóhivatalhoz intézni. 1605

x **Csak egyszer kísérelje meg** s igyék a világhírű „Soerabaja“-kávékeverékünk-ből (1 kg. 3 K. 80 f) soha jobbat nem ivott. Kap-ható kizárólag a **Flumei Kávébehozatali Társaság** fióktelepénél Kolozsvár, **Mátyás király-tér 12.** Óránkint friss pörkölés. Valódi orosz és angol teák, rumok. 1486

Nagy mennyiségű fajtiszta Riparia portalis alanyon oltott fás szőlőolt-vány bor- és csemegefajokból jutányosan eladó. — Árjegyzéket küld a szőlőoltványtelep kezelősege O.-Ko-esárd, u. p. Maroscsapó. 1637

BABÓS ÉS TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca 25. szám.

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagyrabecsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. **Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánczárak, Beocsini-Cément, Gypsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékaruk, Gépszijj, Gépolaj, Gépszir, Kocsi-kenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelő-lemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkannák stb.**

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

Irodalmi Megjelent **KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSÁ** jelentés! Könyv-, mű- és zeneműnyagyrereskedésében az 1905. évre szóló **Hasznos Könyvnapár,**

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felöleli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban. A könyvnapárban előforduló műveket **csekély havi részletfizetésre szállítjuk.**

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű **díjtalanul és bérmentve** segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat felölelő gazdag tartalmú könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket. **Csügünk,** mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinek, még a legzárányabb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy **könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részletek mellett beszerzhesse.**

Tessék kérsni az 1905. évi Hasznos Könyvnapárt díjtalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa

• Könyv-, mű- és zenemű-
nyagyrereskedés és kiadóvállalat

Budapest, Ujvilág-utca 16.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Máramaros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

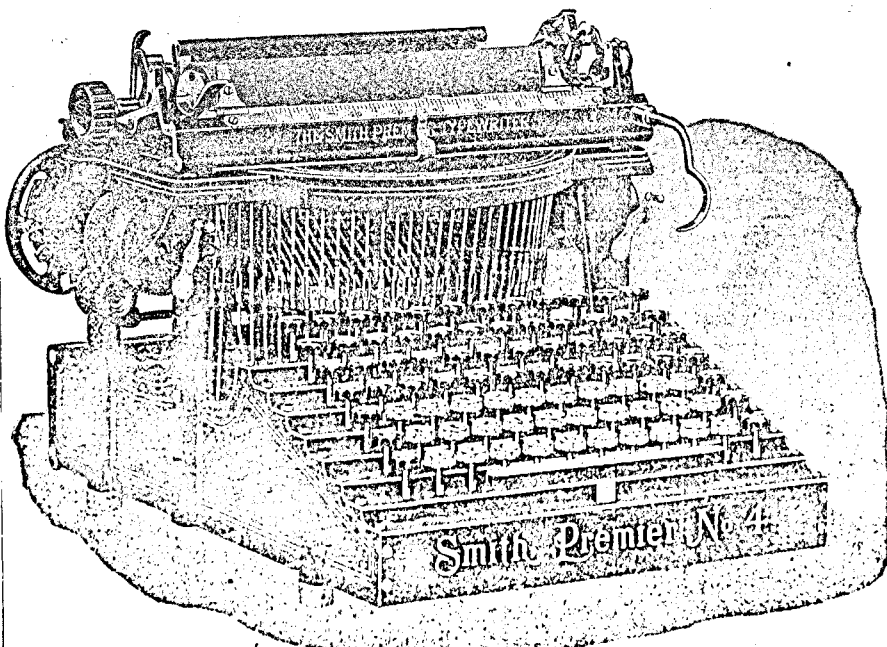
Központ:

Budapest, Andrásy-út 4.

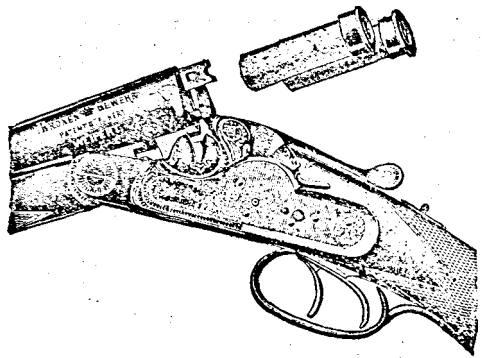
Írógépmunkákat és sokszorosításokat a legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

Korona-fegyver Fükert saját szabadalmazott závarzatával.

Szabadalmazva Magyarországon, Ausztriában, Németországban, Belgiumban, Franciaországban és Angliában.

A Fükert saját szabadalmazott závarzatával ellátott korona-fegyver a jelenkor legjobb és legkifinomott vadászfegyvere.

E tény indoklására szolgáljon a következő rövid leírás:

Mint a fenti ábra mutatja, a korona-fegyver závarzata nem csupán az ismert 3-, 4- és 5-szörös retesz, illetve harántcsapszeg-závarzathoz áll, hanem a csövek az eddigi szabad oldalakon is — melyek a tüzelésnél, különösen gyérfüstű lőpor alkalmazása mellett, nagy

gyznyomásnak vannak kitéve — be vannak foglalva s mintegy beágyazva fekszenek a csőkamrá szilárdan körülfogó oldalpofákban.

A csövön alkalmazott toldalékok a pofák megfelelő réseibe kapaszkodnak és így megakadályozzák azok lecsuszását a baskulról. E két külön závarzat szilárdsága oly nagy, hogy az eddig használt závarzatokat messze felülmúlja s ezért zárótökéletességük oly kiváló, hogy jobb és előnyösebb már nem is képzelhető.

A korona-fegyvernél a töltés és tüzelés a lehető legkényelmesebb és leggyorsabb, mert a závarzat egyszerű nyitása által mindkét ütőszeg magától megfeszül és egyben biztosítottatik s a kilőtt töltények hüvelyének kivetése is önműködőleg történik.

A korona-fegyver závarzatán kívül két kis kakas van, miről nemcsak könnyen felismerhető, hogy a két cső közül melyik van kiürülve, de tetszés szerint meg is feszíthető, vagy feszíteníthető az ütőszeg. — A koronafegyver löszabotossága egészen kiváló, elsőrendű. — A korona-fegyver szállítatik ugyanis, mint egy-, két- és háromcsövű puská. Részletes árjegyzéket ezekről, valamint minden más vadászfegyverről és felszerelésről kívánatra bérmentve küld:

G. Fükert, Weipert, Erzgebirge, Csehország.

Kitüntetve ő cs. és ap. kir. felsége, Ausztria császára és Magyarország királya valamint a szász és szerb király ő felségeik által. — 36 érem. 1591

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (präcios) puskaműves

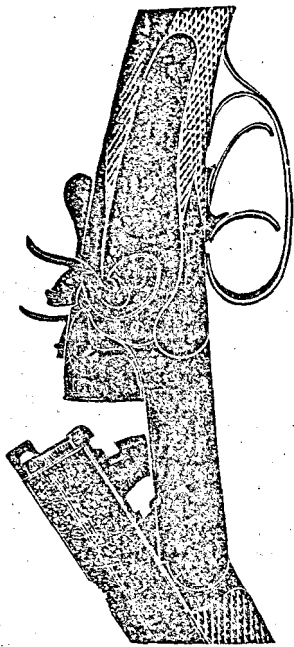
FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cshellövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8— kilogramm

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szilvő-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Beszterczeiszilva és almaajtványok

2 évesek, 120—150 centi magasak,

100 darab 20 korona.

Almafajok: Arany parmen, Török Bálint, Kormos fűszeres, sikulai Batul, Akác-magoncok, 120—200 centi magasak, 1000 drb. ára 10 kor.

Ez árak csak ősszel érvényesek.

1633 Szabó Lajos kertészete, Apostag

Fischer és Társa

faiskolák

Nagyenyed (Alsófehérmegye).

40 katasztralis holdon fekvő faiskolánk Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa különböző alakokban és a legjobb és legfinomabb fajokban.

Gyümölcsvadonczokban készlet 1 millió.

Gledicsia legjobb kerítés növényben készletünk 1 millió.

Akácza, erdősitésre alkalmas 1 1/2 millió. Disz cserjék, sétatér, magános fák. 1352

Árjegyzék ingyen.

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjű, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet telkén, az Attila-utczában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

Csatornázás, Vizvezeték, Villanyvilágítás!

Bővebb értesítés: naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig az E. G. E titkári irodájában Kolozsvárt, Petőfi u. 7. sz. I e. balra.

1596

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleketje.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél [] gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnycim: „Agraria” Budapest,

Csak kitámasztott nyeregkerettel biró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Tiszta acélananyag saját háromalkalból.

1457

Marha-Mérlegek! Erős vaskorlással 1500 kilogramm horderőre to-
lósúlyal vagy súlyokkal mérésre berendezve
a legjobb és a legerősebb szerkezettel!

Szekér-Hid-Mérlegek! Kocsik, szekerek és
állatok mérlegelésé-
re! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4
méter hosszú, 2 méter széles, tolósúlyal erős
és szolid kivitelben.

Raktári-Mérlegek! Mindenféle rendszerű,
erős és pontos kivitel-
ben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3
évi jótállás és jókarbantartás mellett.

Dénes Manó

gazdasági szekér-hidmérleg és marha mérleg
gyáros

Budapest. 1610

Gyártelep:

VII., Dohány-utca 57.

Iroda és raktár:

VII., Dohány-utca 78.

Egy földműves- iskolát végzett gazdatiszt

állástváltoztatni szándékozik. Gazdaságban
hosszabb ideig működött és úgy az erdélyi,
mint az alföldi és dunántúli gazdaságokban
teljesen otthonos. Érti a könyvvitelt, az
összes növénytermelést, szarvasmarha-, ló-,
sertés- és juhnevelést, állatok hizlalását és
hosszabb gyakorlaton szerzett tapasztalatból
ismeri az állatok gyógykezelésének módjait,
a sertésvész eleni védekezéseket stb. Róm.
katholikus, 32 éves, özvegy, gyermektelen,
kisigényű, fáradságot nem ismerő, elfogad-
nós vagy nőtleni, esetleg perczenes kezelői
állást, melyet újvra, esetleg hamarabb is
elfoglal. Czim a lapkiadó hivatalban. 1632

Gazdasági kereskedelmi és ipar- bank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. leszámít. és pénzváltó-ban knál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt
földbirtokokra, továbbá városi bérhá-
zakra legelőnyösebb feltételek
mellett és leggyorsabban bonyolít
le az érték legmagasabb arányáig.
Megkeresésnél beküldendő a te-
lekönnyvi kivonat és kataszteri
birtokiv.

VÁLTÓ.

kölcsönt gazdáknak, birtokosok-
nak, gazdatisztoknak,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapi-
rokra és vidéki takaré-
pénztári részvényekre
a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges
megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű
gyártmányban legkedvezőbb fi-
zé-
ési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészyári berendezéseket,
Szecskavágókat, 1451
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-
gépek és eszközök, fejtelepek, czu-
kor-, szesz- és keményítő-gyárak be-
rendezése. Műtrágya, erőtakarmanyok
Derbymelassé, zsák, ponyva stb. stb

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

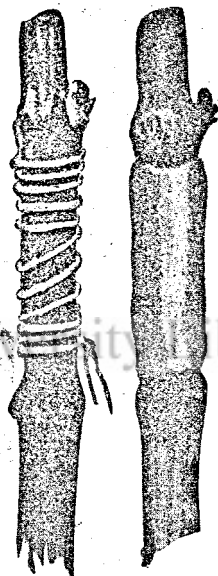
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzó.

1475

Csak elsőosztályu oltványok kerülnek eladásra.

Mielőtt Oltványszükségletét fedezi,

kérjen árjegyzéket

az Erdélyi Első Szőlőoltványtelepről

Medgyes, Nagyiküllőmege.

Tulajdonosa: 1630

Ambrosi Mihály

földbirtokos, az erd. sz. gazd. egyeslet szőlőszet
szakosztály elnöke stb.

Minden küleeményhez egy képes mivelési utasi-
tás a „Vinceller barátja“ mellékeltek.

A legmesszebb menő szavatosság elvállaltatik!

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, fel-
bontás-, kiórlás- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő
gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint fel-
vonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsák felvonókat, deta-
cheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepe-
ket. Mindennemű kéregöntvénynt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum móto-
kat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 arany-
éremmel kitüntetve. 1485

legjobb minőségű
— juta- és len- —

ZSÁK,

vizhatlan kazal-, gép-
és szekér-

PONYVA

bármily méretben a
legolcsóbb gyári árban
kapható 1451

FISCHER J.

ponyva- és zsákáru-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31-33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

vasuti kocsik és aszta-
gok takarására, mérsékelt
kölcsönidj mellett.

Egyszer használt zsákok
liszt, korpa, tengeri, fa-
szén töltésére állandóan
olcsó árak mellett kaphatók.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapít- ványok:	{ Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	{ Alapítók	1.278.240.— "
	{ élet	200.000.— "
Tartalékok		455.436.11 "
		Összesen: 2.333.676.11 K.

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " " "	59.782.36 "
1903. " " "	109.331.73 "
1904. " " "	72.438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisintén
az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-
arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-
ből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo-
zattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen
biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben
a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben
részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványal és
felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Óriási SZERENCSE TÖRÖKNÉL

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 21 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600,000** koronás főnyereményt,
a legnagyobb **400,000** koronás főnyereményt,

továbbá 4 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt s rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 17. sorsjegyre **110.000** sorsjegyre **55.000** pénznyeremény magyar osztálysorsjátékban ismét **55.000** jut és összesen **14 millió 459.000** korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett
álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvételével által egy főnyereményvel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy a maga egy szerencses véletlen folytán a neve mellett számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	12109	Dezső, Erzsébet	65878	Iván, Jolán	2392	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz or	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narcisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	2737
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagio	34555
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronella	79787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambrus, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93939	Kristóf, Klottild	7279	Salamon, Regina	65527
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornélia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Soroala	2392	Gábor, Hedvig	20999	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozália	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leó, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	38937	Lőrinc, Lenko	66022	Tibor, Szeréna	74377
Aurél, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Tihár, Theodoria	2727
Attila, Cecília	52333	György, Ibolyka	55487	Máros, Lidia	34484	Tivadár, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Bálint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Borotya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Béla, Cecília	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma	45273	Mór, Margit	12306	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16864	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36784		
Dénes, Evelin	92157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000,000** korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — .75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.—; $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 23-ig bizalommal hozzánk beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak, és az I. osztály huzása már november 23-án és 24-én okvetlen meglesz.

TÖRÖK A. ES TSA

Sürgőnycim: Törökék Budapest. BANKHÁZA BUDAPEST. Sürgőnycim: Törökék Budapest

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete. 1627

Főáruháza osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

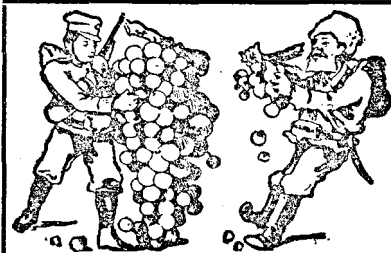
Gazdatiszti

nős vagy nőtlen, állást keres,

jelenleg Erdélyben, bárói birtokon, 14 évi gyakorlattal, gazdasági és tejjgazdasági szakiskolát végzett, 32 éves, róm. kath. vallásu, erélyes és fáradhatatlan gazda; birja a magyar, román és az összes szlávnyelvet, jártas a gazdaság összes ágaiban, ugymint: növény- és cukorrépa termelésben, szarvasmarha-, ló- és sertéstenyésztésben, valamint állatok hizlalásában és azok gyógykezelésében. — Czim a kiadóhivatalban. 1628

Segédtszti állást keres

a kolozsvári gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett gazdász, akinek gyakorlata is van. Cime T. jel alatt a kiadóhivatalban meg tudható.

Az elmúlt rendkívüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDGYES, 135. N.-Küküllőmegye) volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve. 1639

Tejjgazdaság

számára kerestetik

bérletre

Kolozsvár közelében egy 100—200 holdas

birtok.

Ajánlatok — részletes feltételek megjelölésével — a kiadóhivatalhoz (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.) kéretnek. 1631